

Рецензия
на дисертационен труд
за получаване на образователна и научна степен
“ДОКТОР”

Автор на дисертационния труд: *Свилен Владимиров Симеонов*

Тема на дисертационния труд: Риск – контролингът като ефективен инструмент за управление на икономическата устойчивост на производствените предприятия.

Научен ръководител : доц. д-р Светлана Костова Лесидренска

Рецензент : проф. д-р инж. Светлана Райчева Димитракиева

Основание за написване на настоящата рецензия - Заповед на Ректора на ТУ-Варна №421/30.09.2020г.

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научноприложно отношение.

Актуалността на темата на дисертацията е безспорна и се определя от значимостта на проблема свързан с възможностите за повишаване на икономическата устойчивост на производствените предприятия чрез прилагане на специфичен инструментариум. Актуалността се обуславя и от нарастващата необходимост производствените предприятия да отговарят адекватно на бързо променящите се условия и изисквания на външната среда, както и от липсата на достатъчен брой и задълбоченост на изследванията, свързани с разглеждания проблем. Следователно темата е актуална, както от гледна точка на научната теория, така и от гледна точка на бизнес практиката.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал.

За целите на изследването докторантът е използвал 116 литературни източника на кирилица, 60 на латиница и 9 интернет източника. Няма основание за съмнения относно добросъвестното използване на знанията, литературата и информацията от докторанта.

Може да се направи извода, че Свилен Симеонов познава литературата в областта на изследвания проблем. Това е способствало той логически да достигне до съответните теоретико-методологически обобщения, методически решения и аргументирани предложения.

3. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

За решаването на поставените задачи и постигането на целта докторантът съчетава няколко подхода на изследване. При разглеждане на икономическото развитие на ПП е приет доходния подход, а при разработването на РКМ е приложен комплексен подход, който позволява адаптирането и комбинирането на широк спектър от методи. По – конкретно за постигане на формулираните задачи докторантът е използвал методи на финансово стопанския анализ, статистически методи и имитационно моделиране с метода Монте Карло.

4. Кратка аналитична характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Дисертацията представлява цялостно изследване в обем от 229 страници, от които 146 страници основен текст. В структурно отношение тя включва : въведение, четири глави, заключение, библиография и четири приложения.

Въведението съдържа концептуалната рамка на дисертационния труд. Основната цел е постигната чрез последователното решаване на петте основни изследователски задачи.

В Глава първа е направен подробен и задълбочен литературен обзор, въз основа на който се извеждат три нерешени проблема:

- Липса на научни изследвания относно приложението на риск – контролинга за отчитане на риска при осигуряването на устойчивост на икономическото развитие на българските производствени предприятия;
- До този момент няма емпирични данни от изследвания за приложението на РКМ при осигуряването на устойчивост на икономическото развитие на производственото предприятие;
- Констатира се, че риск – контролингът може да изпълни задачи по управлението на риска при осигуряването на устойчивост на икономическото развитие на производственото предприятие;

В Глава Втора е представен добре интерпретиран понятиен апарат.

В дисертационния труд за водещ е приет доходния подход, като основателно се извежда водещата роля на рентабилността при осигуряване на устойчиво икономическо развитие на производственото предприятие. При методическото изграждане на РКМ, докторантът обосновава необходимостта от комбинирането и свързването на методи на финансово-стопански анализ, стохастични алгоритми и статистически методи. Това налага при изграждането на РКМ докторантът да възприеме комплексния подход.

Представен е функционален модел на риск – контролинга за поддържане на устойчивостта на икономическото развитие на производственото предприятие. Посоченият модел представя РКМ в качеството му на управленски механизъм с реализираща консултативна функция към мениджмънта по отношение на риска. Направени са софтуерни разработки за верифициране на предложения модел и за автоматизиране на изчислителните операции на разработения РКМ при неговото приложение. За разлика от стандартните софтуери, тук подробно е представен математическия апарат и програмен код, с което се позволява на потребителя да бъде напълно наясно с отделните операции при идентифициране на риска.

В Глава Трета докторантът ясно и логически издържано представя три методики: (1) методика за въвеждане на РКМ в системата за управление на производственото предприятие, (2) методика за приложение на РКМ и (3) методика за оценка на постигната ефективност от приложение на РКМ при осигуряване на устойчивост на икономическото развитие на производственото предприятие. Тяхната структура и инструментариум са добре илюстрирани с графични и таблични средства. При разработването на методиките докторантът правилно е възприел подхода за „Пилотно въвеждане“, широко прилаган при въвеждането на продукти за управление на бизнеса. При разработването на методиките ясно и точно са определени целите и критериите за идентифициране и преценка на риска. Разгледано е и приложението на предвидения инструментариум (имитационен модел по метода Монте Карло, статистически контролни карти и др.) за идентифициране и анализ на риска. Подробно и ясно е представено приложението на

разработения програмен продукт. Удачно е направен сравнителен анализ на два последователни периода с еднаква продължителност.

В Глава Четвърта е направена апробация на разработения модел за РКМ и методиките за неговото въвеждане в българско производствено предприятие от сектора на преработващата промишленост. Представените резултати от апробацията разкриват по безспорен начин приложимостта на РКМ за осигуряване на устойчивост на икономическото развитие, с което заложената в Глава Първа изследователска теза е доказана, а поставената изследователска цел на дисертационния труд е постигната.

5. Основни приноси на дисертационния труд.

Дисертационния труд на Свилен Симеонов се отличава с няколко приносни момента, които могат да бъдат систематизирани както следва:

- Извършена е систематизация на концепциите за осигуряване на икономическа устойчивост на производственото предприятие и е изведена ролята на риск – контролинга и възможностите, които той предоставя за отчитане на риска.
- Разработени са концепция и модел на риск – контролингов механизъм за осигуряване на устойчивост на икономическото развитие на български производствени предприятия от сектора на преработващата индустрия.
- Разработени са методика за въвеждане и приложение на риск – контролингов механизъм при осигуряването на устойчивост на икономическото развитие на производственото предприятие, както и методика за оценка на постигнатата ефективност от неговото приложение.

Посочените приноси са със значимост за науката и практиката. Те биха могли да се отнесат към следните групи:

- Обогаляване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания.
- Доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории.
- Приложение на съществуващи методи за решение на конкретен проблем с формулирани изводи и препоръки за практиката.
- Разработване на нови методики на изследване.

6. Оценка в каква степен дисертационният труд и приносите представляват лично дело на докторанта.

Въз основа на личните си впечатления от Свилен Симеонов, декларацията за оригиналност и достоверност подписана от него, публикациите по дисертацията и самата дисертация, считам че разработката е дело на докторанта.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд.

Докторантът е представил пет публикации по дисертационния труд. Три от тях са статии в българската периодика, а две са доклади на конференции в чужбина. Четири от публикациите са самостоятелни, а една е в съавторство.

Може да се приеме, че научните публикации на докторанта са достатъчни и в тях са публикувани основните моменти от дисертацията.

8. Използване на резултатите от дисертационния труд в научната и социална практика.

Разработката е апробирана в практиката на „Милкос Инженеринг“ ООД, което се потвърждава документално. Няма данни за пряк икономически ефект.

9. Мотивирани препоръки за бъдещо използване на научните и научно – приложните приноси.

Резултатите постигнати в дисертационния труд биха могли да се използват в учебния процес, при разработването на нови научни проекти, както и от отделни ПП.

10. Авторефератът направен ли е съгласно изискванията.

Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията. В съдържателно и структурно отношение той съответства на дисертационния труд и отразява основните му моменти. Справката за приносите е направена коректно.

11. Критични бележки и препоръки.

Като предварителен рецензент на докторант Свилен Симеонов имах възможност да направя критични бележки, които той добросъвестно е отразил.

Като препоръка и пожелание за бъдещата научно-изследователска работа на автора е продължаване на изследванията по настоящата проблематика в насоките, който той сам е посочил в Автореферата и публикуване на научноприложните резултати в престижни научни издания.

12. Заключение.

Дисертационният труд е цялостно и добросъвестно научно изследване на актуален научен проблем. Изследователските задачи успешно са изпълнени, а основната цел е постигната. Дисертационният труд заслужава положителна оценка и отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен.

Всичко това ми дава основание да гласувам положително за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма 05.02.21 “Организация и управление на производството (индустрия)“ в професионално направление 5.13 „Общо инженерство“ на Свилен Владимиров Симеонов.

16.11.2020г.

Варна,

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

/проф. д-р инж. Св. Димитракиева/